

Ordkista, del 1.

Dag 1

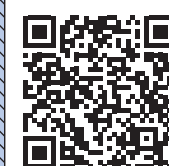
TID

90 min
inkl. pauser

Kunsten å lære

TEMA
4

TRIGGER FØR OPPVARMING: OPPDAGE ORDKISTA

Dette skal skje:	Gruppen oppdager gullkista og teksten på tavla, og fabulerer rundt hva det kan være.
Du trenger:	<ul style="list-style-type: none">• Gullkista• Minihøytaler koblet til lyd fra telefon.
Forbered i forkant:	Finne lyder til å ha i kista. Sikre at høytaler og tlf. snakker sammen.
Forbered i rommet:	Rydder rommet. Sette ut kista. Koble opp lyd, lavt volum, gjemt oppi kista. Skrive på tavla: "MÅL: Å fylle ordkista med lyder og ord fra livene våre, og lage historier av dem."
Slik ser rommet ut:	Åpent rom, med en gullkiste og tekst på tavla.

VEILEDNING:

1. Barna kommer inn i rommet, ser kista, leser på tavla på egen hånd.
2. Forberede uka: Samle gruppa i sirkel. Vis til målet på tavla, spør og forklar. Hva er ordkista? Hva står det her? Hva betyr det? Alle ser på kista, deretter lukke øynene: Hvordan har kista kommet hit? Anerkjenn svarene, fortell at du har tatt den med fordi den er viktig for arbeidet vi skal gjøre de neste ukene.
3. Elevene i grupper på 3-4: Snakke sammen om hva kista er til, bli enige om minst en viktig ting den er til. Hør svar fra gruppene.
4. Spør om dere skal åpne kista. Lytt til lydene som kommer ut.
5. Fortell: Vi skal fylle kista med lyder og ord vi har funnet selv, lære oss å bruke disse lydene, sette dem sammen til ord og historier på nye og spennende måter. Men for å få til det må vi lære oss å bli lydfangere, ord-detektiver, løgnere og til slutt historiefortellere! Men vi må ta en ting av gangen, vi må først lære oss å bli lydfangere! Ørene våre er magiske, de hører mye mer enn du kanskje får med deg.

OPPVARMING: MAGISKE ØRER

Dette skal skje:	Ligge på gulvet og øve på å lytte. Begynne omsetting fra lyd til bokstaver i fellesskap.
Du trenger:	<ul style="list-style-type: none">• Tavle/smartboard og skriveredskap
Forbered i forkant:	
Forbered i rommet:	
Slik ser rommet ut:	Åpent rom

VEILEDNING:

1. Elevene ligger på gulvet, med avstand mellom seg og lukkede øyne: Be elevene åpne de magiske ørene sine, og høre etter hva klarer å fange av lyder med ørene. Først: Hør spesielt godt etter hva slags lyder du hører som er fra utenfor rommet vi er i. La det bli stille en liten stund.
2. Be elevene prøve å fange lyder fra inni kroppen. La det bli stille en liten stund.
3. Be elevene åpne øynene og sette seg rolig opp. Hvor mange hørte lyder fra utenfor rommet? Fra inni kroppen? Spør om noen vil beskrive en lyd de hørte. Hvordan hørtes den ut? Kan du gjenskape den/herme etter den? La et par-tre elever få beskrive og gjenskape lydene etter beste evne.
4. Be alle gjenskape en lyd de hørte med stemmen. Husk at lydene vi hørte var ganske lave. Juster volum opp-ned etter behov.
5. Velg en elev med en tydelig lyd: Spør om den eleven kan si lyden for alle. Resten av gruppa lytter. Felles spørsmål: Hvilke bokstaver kan man bruke til å fange den lyden? Klassen hjelper hverandre. Skriv ned bokstavforslagene på tavle/smartboard.
6. Gjenta punkt 5.
7. Overgang til hovedaktivitet: Nå er vi klare til å fange de første lydene til ordkista vår!

REFLEKSJON: INTERVJU + HÅNDRYKK I SIRKEL

Dette skal skje:	Intervjue hverandre to og to om to ting fra økta. Huske den andres svar. Samles i sirkel. Dele fra intervjuene. Håndtrykk sendes gjennom sirkelen.
Du trenger:	
Forbered i forkant:	
Forbered i rommet:	
Slik ser rommet ut:	Åpent rom. Kan også gjøres utendørs.

VEILEDNING:

1. Hva er et intervju? La elevene forklare og komme med eksempler. Bli enige om hva et intervju er, og oppfordre elevene til å «spille ut» intervju-situasjonen når de gjennomfører oppgaven.
2. I par: Den ene i paret skal intervju den andre: Stille to spørsmål fra dagen i dag, deretter bytte. Viktig å huske egne svar. Forslag til spørsmål (bruk gjerne elevenes forslag): Hvordan gikk valget, synes du? Hvilken lyd fra i dag likte du best? Hvorfor det?
3. I ring: Alle holder hender. Be tilfeldige elever om å fortelle hva de svarte da de ble intervjuet. En voksen sender et håndtrykk rundt i ringen. Når håndtrykket kommer tilbake avsluttes økta med en takk til alle for innsatsen i dag.

Ordkista, del 1.

Dag 1

TID

90 min
inkl. pauser

Kunsten å lære

TEMA
4

HOVEDAKTIVITET: LYDFANGERE INNENDØRS

Dette skal skje:	A. I flere rom spilles ulike lydspor. Elevene lytter og omsette lyder til bokstaver, i grupper. De enes om felles lyd-ord, og overfører disse til gullpapir. B. Samling: ordene leses høyt, og gullark legges høytidelig i kista. C. Avstemming om valg av reisemål dag 2. D. Felles refleksjon i intervju-stil: Om valget og om lyd.		
Du trenger:	<ul style="list-style-type: none">• Gullkista• A3-ark (ett til hver gruppe a 3 elever)• Fargestifter/-blyanter	<ul style="list-style-type: none">• blyanter• musikkspiller og lydklipp i hvert rom• gullark	<ul style="list-style-type: none">• tusj som skriver godt på gullarkene• 1 ark for hvert alternative reisemål dag 2• runde klistremerker (ett til hver)
Forbered i forkant:	<ul style="list-style-type: none">• Finne lydklipp med 3-5 minutters varighet til hvert rom: f.eks ukjente musikktyper, samtaler på fremmede språk, lyder fra under vann, fyrverkeri, kontorstøy, fabrikklyder• Klippe opp gullark i passe størrelse		
Forbered i rommet:	<ul style="list-style-type: none">• Sette klart musikkspiller i hvert rom• Legge klart ark, farger, blyanter. Gullark og tusj i hvert rom		
Slik ser rommet ut:	To-tre ulike rom til gruppearbeid med/uten pulter.		

VEILEDNING:

Oppsett: Fordelt på 2-3 rom; grupper på 3-4 pers får hver sin plass i rommet, utdelt ark, blyanter og farger. Gruppen sitter rundt arket sitt. På hvert rom settes et lydklipp på, som elevene skal lytte til. Det bør være ulike lydklipp på hvert av rommene.

1. Forklar, før lydklipp settes på, at de i gruppa skal lytte til lydene de får høre, og fange/skrive ned på det felles arket de bokstavene de synes passer til lydene. De kan skrive mens de lytter. Etterpå skal lydene de fanger legges i kista. Minn om at dersom de ikke vet hvordan lydene kan fanges med bokstaver, gjør ikke det noe. De prøver, og de kan be om hjelp - det er den eneste måten å bli bedre lydfangere på. Variasjon: Legge til at de kan fylle arket med stemning rundt og i bokstavene, stemning som passer med lyden: Skarpe, runde, myke, glatte, knudrete, boblete, lys, mørk osv.
2. Sett på lydspor (3-5 minutter langt).
3. Gi gruppene, ved behov, tid til å gjøre seg ferdige etter lydsporet er ferdig.
4. I gruppene: Fortell hverandre om lydene dere hørte og bokstavene dere synes passet. Har dere mange like bokstaver/lyder? Les for hverandre. Hvordan høres det ut?
5. I gruppene: Bli enige om ett (eller flere) nytt lyd-ord sammen, fra det dere skrev. Skriv ordet/ordene dere blir enige om på baksiden av arket.
6. Høytidelig overrekkelse: Hver gruppe får ett gullark pr. ord og tusj, og skriver ned sitt/sine felles ord. (Hvis tid, se forslag under)
7. Samle gruppene fra alle rom: Seremoni: Alle fra samme rom kommer opp til kista med ordene sine. Hver gruppe sier lyd-ordene sine høyt, og viser stemningsarket sitt. Gruppene får deretter legge sine gull-ark høytidelig ned i gullkista. Deretter går gruppene fra andre rom opp på samme vis. (Hvis tid, se forslag under)
8. Forberede morgendagen: I morgen skal vi ut og fange lyder utenfor skolen. Dere kan være med og bestemme hvor vi skal gå. Henge opp 3-5 forslag. Elevene får hver sitt runde klistremerke, som de setter på reisemålet de ønsker seg. Velg flertallets valg.
9. Felles refleksjon om valg + lyd (i intervju-format som overgang til refleksjon): Hvorfor stemte vi på den vi stemte på? Var valget rettferdig? Hvorfor/hvorfor ikke? Hva må til for å være en god lydfanger? Hva er lyd? Hva Hvordan oppfatter vi lyd?

DERSOM DET ER TID:

Punkt 6. Øve på å si ordet/ordene sammen. Hvordan høres det ut? Legg til stemning (se punkt 3). Evt.: Dele lydene med de andre på rommet.

Punkt 7. Gruppene fra andre rom kan gjette: Spør om stemning (se punkt 3), og la dem gjette hva slags lyder.

NOTATER